

En klimatpolitik som ger hopp för framtiden. Rörelse för en rättvis klimatomställning

Inledning

Omkring 400 klimatengagerade människor, representanter för olika rörelser och opinionsbildare samt forskare samlades till Klimatriksdag 2025. Under två dagar lades grunden till en aktiv mobilisering för en rättvis och kraftfull klimatpolitik, en politik som förmår engagera människor inför de många samhällshot vi står inför.

Inför Klimatriksdag 2025 presenterade Klimatriksdagen två rapporter; [Metodboken för lokala klimatrådslag](#) och [en uppdaterad omställningsplan för Sverige](#).

Under Klimatriksdag 2025 diskuterades de mest angelägna politiska åtgärderna för att Sverige ska ha en chans att bidra till Parisavtalets klimatmål. Även metoder och samverkan för att utveckla lokal demokrati och stärka invånarnas delaktighet i klimatomställningen diskuterades. Likaså utforskades grundstenarna i en rättvis omställning och metoder för att stärka klimatrörelsens påverkanskraft.

Ett genomgående tema i alla samtal var hur klimatrörelsen kan samverka med andra rörelser för att opinionsbilda, folkbilda och mobilisera. På så sätt utgör resultatet från Klimatriksdag 2025 en värdefull plattform för bredare engagemang för en rättvis och hoppfull klimatpolitik fram till valet 2026.

Budskapen från Klimatriksdag 2025 sammanfattas i tre delar. Den första delen är budskap som, med ett i stort sett unisont stöd från deltagarna, riktas till politiker och allmänhet. Den andra delen är idéer och handlingslinjer för hur civilsamhället kan samla sig och samverka för att frågor om en rättvis klimatomställning ska ta plats inför valrörelsen 2026. Den tredje delen är en samling initiativ för vidare arbete där det samlades intressegrupper som vill samverka vidare.

En rättvis och kraftfull klimatpolitik som ger hopp för framtiden

Deltagarna vid Klimatriksdag 2025 har närmast unisont ställt sig bakom följande uppmaningar och krav riktade till beslutfattare på olika nivåer i samhället.

1. Riksdag och regering behöver föra en politik som ger oss chansen att uppfylla Parisavtalets klimatmål. Viktiga åtgärder som inom områdena transporter, energi och skogsbruk behöver genomföras nu.

(Uppmaningen vann stöd av 94 procent av deltagarna)

[Klimatriksdagens omställningsplan](#) ger många förslag för den politik som krävs för att nå Parisavtalets klimatmål. Under Klimatriksdag 2025 lyftes några angelägna områden där beslutfattare behöver agera redan under innevarande mandatperiod.

Om skogsbruket: Avverkningsnivån i skogen behöver sänkas nationellt för att öka lagring av kol i skog och mark samt stärka den biologiska mångfalden. Små skogsägare behöver stödjas så att övergång till naturnära skogsbruk underlättas.

Om transporterna: Vi behöver kraftfulla styrmedel som för över stora delar av persontrafiken från personbil till kollektivtrafik, cykel och gång. En progressiv flygavgift för frekventa resenärer bör införas i syfte att minska flygandet.

Om energiområdet: Takten för utbyggnad av havsbaserad vindkraft behöver öka och genomföras genom en nationell planering med rättviseperspektiv i fokus och dialoger med alla intressenter. Staten behöver säkra tillgången till el för alla genom övergripande statligt ansvar och statliga investeringar.

2. Riksdag och regering behöver säkerställa att den nödvändiga omställningen blir rättvis.

(Uppmaningen vann stöd av 98 procent av deltagarna)

Parisavtalet förutsätter att åtgärder mot klimatkrisen baseras på rättvisa mellan länder och grupper i samhället. Begreppet Klimaträttvisa bygger på en analys av klimatförändringarna, vem som påverkar utsläppsnivåer och vem som drabbas av dessa. Rättvisa är centralt för människors jämlika tillgång till hälsa, förmåga, stabilitet och livslust för individer, grupper, organisationer och samhällen.

Rättvisa är grundläggande för grupperns förmåga till samarbete. Orättvisor kan lätt förstöra samarbetsviljan. I umgänget mellan världens nationer är ämnet dagligen på

tapeten i media både när det gäller handel och klimatförändringar. Även inom nationer leder orättvisor till spända relationer mellan grupper, organisationer och landsändar.

I Sverige har vi dokumenterade skillnader i utsläppsnivåer mellan rika och fattiga och mellan kvinnor och män. Dessa skillnader måste beaktas när klimatpolitiken utformas. Rättvisa mellan generationer och mellan stad och land är också centrala för att klimatomställningen ska kunna lyckas. Rättvisa är centralt för att bevara samhällsväven och villigheten hos medborgarna att delta i klimatomställningen.

3. Politiker på såväl nationell som regional och lokal nivå bör stärka dialogen med civilsamhället.

(Uppmaningen vann stöd av 99 procent av deltagarna)

I dagens svenska samhälle har det motsatta skett, d v s att dialogen har försvagats genom en medveten politik. För att försvaga civilsamhällets organisationer tas det tidigare ekonomiska stödet från staten bort. Intressegrupper marginaliseras, ignoreras och stängs ute från dialog. Demonstrationsrätten är under hot och klimataktivisterna baktalas och hotas. Sverige är mot denna bakgrund föremål för utredning av FN. Denna utveckling behöver vändas. Civilsamhället är en ryggrad för demokrati, men också för trygghet och civil motståndskraft i samhället - något som vi i dagens globala samhällsklimat har väldigt stort behov av.

4. Medborgares engagemang och förändringar i livsstil bör underlättas.

(Uppmaningen vann stöd av 96 procent av deltagarna)

Vår samhällsekonomi och samhällsplanering underlättar fortfarande för dem som struntar i konsekvenser för miljö, klimat och framtida generationer. Vi behöver regelverk som gör det lätt att göra rätt, och tydliga styrmedel för företag.

Två konkreta exempel som tagits fram under Klimatriksdag 2025 är att regering och riksdag måste stå upp för att företagen ska stärka sitt hållbarhetsarbete genom EU:s regelverk Corporate Sustainable Due Diligence Directive (CSDDD), samt att reklam för uppenbart ohållbara affärsmodeller som "fast fashion" måste begränsas.

5. Kommuner och regioner uppmanas att genomföra Klimatrådslag där invånare engageras i att diskutera och ta fram förslag på hur klimatomställningen kan underlättas.

(Uppmaningen vann stöd av 94 procent av deltagarna)

Klimatförändringarna går nu så snabbt och får allt större inverkan i människors tillvaro (som översvämningar, matpriser och sociala oro) så att medborgares delaktighet inte längre kan begränsas till att välja företrädare vart fjärde år. Vi behöver demokratiska processer som

involverar människor och förankrar åtgärder fortlöpande i politiken. Klimatrådslag, medborgardialoger och liknande metoder används nu på allt fler håll i Europa. Nu har metoder testats för lokala klimatrådslag och de kan och bör genomföras på många platser runt om i Sverige. Metoder finns och intresset är stort. Klimatriksdagens [metodhandbok](#) ger stöd för genomförandet.

6. Politiker på alla nivåer behöver erkänna klimatkrisen som ett av våra stora hot mot säkerheten och integrera klimatsäkerhet i säkerhetspolitiken

(Uppmaningen vann stöd av 95 procent av deltagarna)

Klimatförändringar kan skapa konflikter på flera olika sätt. Konkurrens kan uppstå om allt knappare naturresurser. Antalet miljö- och klimatflyktingar kommer att öka stort de närmaste decennierna då stora områden blir obeboeliga. Det kan leda till att samhällen hamnar i konflikt om resurser som land, vatten och försörjning.

Samhällsekonomin kommer att få allt svårare att hantera de katastrofer och störningar som kommer allt tätare ju längre klimatkrisen fortskrider. Civilisation, välfärd och trygghet kommer att bli allt svårare att upprätthålla. Endast en aktiv och kraftfull klimatpolitik kan motverka detta. Den behöver vara en integrerad del av säkerhetspolitiken.

Civilsamhället stärker samverkan inför valåret 2026

Klimatriksdag 2025 har lagt grunden för samverkan, folkbildning och mobilisering inom ett stort antal områden som är viktiga för att vi ska kunna genomföra en rättvis och trygg klimatomställning. Deltagarna fick ange i vilken utsträckning de tror på förslagets potential att påverka och göra skillnad i samhällsdebatten. *(Hög siffra betyder stor potential, skattat från 1 till 5)*

Förslag på hur Civilsamhället kan driva på för att Sverige ska nå klimatmålen

Kampanj för begränsning av flygandet. Kampanjen har fokus på återinförandet av flygskatten och införandet av rättvisa styrmedel i flygsektorn, till exempel avgifter kopplade till flygfrekvens. (4,4)

Kampanj för kollektivtrafik, cykel och gång. Informationskampanjer riktade till olika målgrupper med fokus på nyttan med omställning från personbil till kollektivtrafik, cykel och gång. (4,1)

Kampanj för skogens roll i klimatomställningen. Folkbildning och informationskampanjer om skillnaden mellan skog och virkesåkrar samt om skogens

roll i klimatarbetet. (4,5). Uppbyggnad av plattformar och nätverk mellan skogsägare, forskare och miljöorganisationer för att driva folkbildning och information. (4,3)

Kampanj mot myter kring vindkraften. Informationskampanjer som med sakargument bemöter kommunikation och påverkansarbete emot vindkraft. (4)

Så kan Civilsamhället stärka arbetet för en rättvis och lockande omställning

Folkbildningsrevolution för en rättvis klimatomställning. Ett initiativ för att skapa nätverk och en kunskapsportal för folkbildare för att driva på en rättvis klimatomställning. Rörelser som samverkar är Allians för Rättvis Klimatomställning, Wellbeing Economy Alliance Sweden, Folkbildningsrådet. (4,1)

Kampanj för näringsriktig och hållbart producerad mat till alla, nu och i framtiden
Engagera hela civilsamhället som med sina olika utgångspunkter går i tandem runt detta tema. Kampanjen gäller både produktion och distribution av mat. Temat omfattar flertalet aspekter av välbefinnandekonomi: omställning, hälsa, resiliens, säkerhet och sociala aspekter som rättvisa, jämställdhet och inkludering. Första steget är att samla intresserade för att utforma strategier och närmare planer. Listan på krafter i civilsamhället som kan engageras är lång. (4)

Granskingsarbete för att möta olika slags behov. Med utgångspunkt i var och hur människor bor kan man understödja krisberedskap och allmän kunskap om omställning. I boendet kan åtgärder för omställning genomföras och göras lockande och samtidigt skapa gemenskap mellan grannar och mellan generationer samt bryta isolering. Nätverk av bostadsrättsföreningar och hyresgemenskaper kan bildas. Allianser kan byggas lokalt och nationellt. Politiska krav kan formuleras med utgångspunkt i både bostadspolitik och klimatpolitik. (3,6)

Så kan medborgares och civilsamhällets delaktighet i klimatarbetet stärkas.

Lokala klimatrådslag: Använd lokala klimatrådslag (för medborgardelaktighet) som metod i arbetet med en hållbar omställning. (4,2)

Rådslag för att stärka demokratin: Genomför lokala rådslag inom andra områden än klimatomställningen, för att stärka den lokala demokratin. (3,9)

Demokratiplikt: Inför Demokratiplikt där kommuninvånare ska ha skyldighet att medverka i rådslag ifall de slumpmässigt blir utvalda (jämför med amerikansk juryplikt). (3,2)

Så kan klimatrörelsens påverkanskraft i politiken stärkas

Mobilisering av allmänheten: organisera demonstrationer, lokalgrupper, klimatrådslag med mera för att skapa ett brett tryck underifrån. (4,6)

Stärka klimatrörelsen: effektivare samarbeten, ökad koordinering och solidaritet mellan aktörer/rörelser/frågor för att få större genomslag på insatser. (4,5)

Motivera politikerna: direktkontakt med beslutsfattare genom uppvaktning, offentlig granskning, debatter, reaktortank och liknande. (4,1)

Närmare samverkan mellan klimatrörelsen och rörelser för fred och avspänning (4,1) Det är viktigt att fred och avspänning ihop med rättvis klimatomställning ges högsta prioritet i valet 2026 (4)

Initiativ för fortsatt arbete och samverkan

Inför och under Klimatriksdag 2025 samlades människor kring idéer om konkreta aktiviteter och kampanjer som kommer att vara självorganiserande genom de arbetsgrupper som bildades. Kontaktpersoner åtog sig att samla in intresseanmälningar och initiera arbetet.

Om du blir intresserad av att delta i något av initiativen, mejla till oss på projektgrupp@klimatriksdagen.se så förmedlar vi din kontakt till gruppen som har hand om initiativet.

Intressegrupp /arbetsgrupp skapades för följande initiativ:

Reaktortankar för gemensamma lösningar: Skapa dialogforum mellan politiska beslutsfattare, forskare och civilsamhälle, "reaktortankar" där lyssnande och sökande av gemensamma lösningar i nationella nyckelfrågor för klimatomställningen genereras.

Politikeruppvaktningar: Samverkan för att påverka partierna på olika sätt. Ett konkret exempel är att vi uppvaktar S-politiker inför S-kongressen i slutet av maj 2025.

Kampanjgrupp för skogens roll i klimatomställningen. Folkbildning och informationskampanjer om skogens roll i klimatarbetet. Skapa plattformar och nätverk mellan skogsägare, forskare och miljöorganisationer för att driva folkbildning och information.

Alternativa ekonomiska system. Doughnut economy och välbefinnandekonomi kan vara övergripande lösningar på många problem. Idéer om en samhällsekonomi som tillförsäkrar ett tillräckligt gott liv för alla inom de gränser som planeten sätter utforskas.

Fokus på de stora utsläpparna: att sätta fokus på de stora utsläpparna. Med en proportionerlig beskattning av de största utsläpparna ges förutsättningar för en rättvis omställning. [k](#)

Boendegemenskaper: Nätverk och kunskapsbank för hur boendegemenskap kan tjäna omställning och resiliens samt bryta isolering samt främja rättvisa mellan generationer.

Lokalt klimatarbete med Nyköping som modell. Organisera klimatfestivaler, klimattoppmöten, studiecirklar. Skapa regelbunden kontakt med kommunpolitiker, lokala klimatnätverk och andra kommuner i närområdet. Skapa egna ekonomiska lösningar.

En folkbildningsrevolution för en rättvis klimatomställning. Vi vill skapa nätverk och en kunskapsportal för folkbildare för att driva på en rättvis klimatomställning. Befintliga organisationer: ARK, WEAll Sweden, Folkbildningsrådet

Klimatrådslag och demokratiutveckling: Vi vill samverka med kommuner och lokala aktörer för genomförande av klimatrådslag på så många orter som möjligt innan valet 2026.

Matupproret. Vi startar ett matuppror för hälsosam och hållbar mat till överkomliga priser – här och nu och i framtiden.

Ett medborgaruppror för kollektivtrafiken: För en utbyggd och tillgänglig kollektivtrafik i alla delar av landet.

Samverkan mellan klimatrörelser och fredsrörelser. För att stärka folklig tillit och dialog i de politiska konflikter som nu växer nationellt och internationellt.

Bygga och sprida en gemensam Klimatkalender: Att synliggöra vårt engagemang samt sprida positiva upplevelser och aktiviteter genom gemensamma informationskanaler där nya samarbeten och korsbefrukning kan ske.

Stå för vårt engagemang. Insamling och spridning av positiva upplevelser kring engagemang inom den gröna rörelsen ger mersmak.

Skapa och främja hopp & tro. Genom positiva och personliga möten, dialog och kommunikationsbroar:

Fångade någon av dessa initiativ ditt intresse? Vill du delta? Ta gärna kontakt med kontaktpersonerna för respektive initiativ. mejla till oss på projektgrupp@klimatriksdagen.se så förmedlar vi din kontakt till gruppen som har hand om initiativet.